

ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

Behaviors Leadership Affecting to Work Performance Based on Roles and Responsibilities of Village Headman in Ban Dung District Udon Thani Province.

ปริญวิช ศรีกุล¹, ชชาติชัย อุดมกิจมงคล² และจิตติ กิตติเลิศไพศาล³

¹รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
โทรศัพท์ 063-9041391 e-mail.: papinwich.sk@gmail.com

²ผศ.ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
e-mail: Chardchai_u@hotmail.com

³รศ.ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
e-mail: jitti1998@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มตัวอย่าง คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 202 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.17$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ($\bar{x} = 4.01$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบตามสบาย ($\bar{x} = 2.25$) 2) การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร ($\bar{x} = 4.65$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{x} = 4.22$) 3) ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ($\beta = .639$) และด้านภาวะผู้นำแบบตามสบาย ($\beta = -.278$) ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุงมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ = .398 ส่วนภาวะผู้นำแบบเผด็จการไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง ซึ่งภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และภาวะผู้นำแบบตามสบาย สามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุงได้ร้อยละ 38.90 ส่วนที่เหลือร้อยละ 61.10 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม, การปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน, บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

The purposes of this study included the following: 1) To study the level of behavioral leadership and the performance of duties of the sub-district chief Village headman in Ban Dung District 2) To study the influence of behavioral leadership on job

performance of the sub-district headman Village headman in Ban Dung District 3) To study the guidelines for the development of the duties of the sub-district chief Village headman in Ban Dung District. The sample consisted of Bu Kamnan, the chief of sub-district chief, deputy sub-district chief and assistant headman In Ban Dung District Udon Thani Province. The subjects used were 202 people. The instrument used was a questionnaire and the statistics adopted for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Linear Regression. The study revealed these results: 1) Behavioral leadership was at a moderate level ($\bar{x} = 3.17$). It was found that the aspect which had the highest mean was democratic leadership ($\bar{x} = 4.01$) and the least mean was comfortable leadership ($\bar{x} = 2.25$). 2) Performance according to the roles and responsibilities is in the high level ($\bar{x} = 4.41$). The aspect that has the highest mean is the application of government official announcements to the people ($\bar{x} = 4.65$) and the least mean is the orderly arrangement of the village ($\bar{x} = 4.22$). 3) Democratic leadership ($\beta=.639$) and the leadership style comfortably ($\beta=-.278$) of Kamnan, the village headman in Ban Dung District has an influence on the performance of the role of the village headman of the Village Headman in Ban Dung District Udon Thani Province. This showed Statistical significance at the level of .00 with the coefficient of prediction =.398 and did not influence the performance of the roles of the village headman of the village headmen in Ban Dung district. With democratic leadership and comfortable leadership they are able to jointly predict the performance according to the roles of sub-district chief Dung village in the district was 38.90 percent, 61.10 percent, with the rest due to the influence of other variables.

Keywords: Behaviors Leadership, work Performance of Village Headman, role and responsibilities of village headman

1. บทนำ

สถาบันกำนันและผู้ใหญ่บ้านถือได้ว่าเป็นสถาบันที่อยู่คู่กับตำบล หมู่บ้านมาโดยตลอด เป็นผู้ที่ยกช่วยเหลือทางราชการในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชนในตำบล หมู่บ้าน และเป็นผู้แทนประชาชนในตำบลหมู่บ้านในการติดต่อกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐราชการ และภาคเอกชน ถึงแม้สภาพสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ทำให้ภารกิจบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านเพิ่มมากขึ้นก็ตาม โดยที่มึกรมการปกครองเป็นกรมที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ได้พัฒนาศักยภาพกำนัน และผู้ใหญ่บ้านให้เกิดประโยชน์มากที่สุดด้วยการขยายเวลาการทำงานให้ถึง 60 ปี เพราะประสบการณ์การทำงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจะช่วยสร้างเสริมความมั่นใจในการทำงาน รวมทั้งปรับปรุงรูปแบบการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านให้เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และผู้ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้กำนันและผู้ใหญ่บ้านจะเป็นที่ยอมรับหรือได้รับความศรัทธาจากประชาชนมากน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับ การทุ่มเทกำลังใจ กำลังกาย กำลังความสามารถ ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชนของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน (กรมการปกครอง, 2556ก) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551 กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือ นายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน และมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวย

ความเป็นธรรม และดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน สร้างความสมานฉันท์ และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่ ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับภาครัฐ รับฟังปัญหา และนำความเดือดร้อน ทุกข์สุข และความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อภาครัฐ เพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของภาครัฐ ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยผู้ใหญ่บ้านจะต้องทำเป็นตัวอย่างแก่ราษฎรด้วยอบรมและชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการและกฎหมาย ในการนี้สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควร แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์เพื่อบำบัดป้องกันอันตราย สาธารณะอันมาโดยฉุกเฉิน รวมทั้งช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยจัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการและรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันและนายอำเภอทราบ และปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนภาครัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมอบหมาย (กฎหมาย นาสิงห์ ชันธ์, 2550, น. 1)

การปกครองหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ประการแรก คือ ผู้นำ เพราะหากหมู่บ้านมีผู้นำที่ดี มีความสามารถ ย่อมจะนำสังคมหรือชุมชนในหมู่บ้านพัฒนาไปในทิศทางที่ดีและมีความเหมาะสม ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำโดยตำแหน่ง มีหน้าที่ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้กับราษฎร นอกจากนี้ทางราชการยังได้ให้อำนาจในฐานะผู้นำในการทำงานหลายประการและปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามความรับผิดชอบที่มีอยู่ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่าภารกิจความรับผิดชอบของผู้ใหญ่บ้านเน้นหนักในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง การรักษาความสงบเรียบร้อย การปกครองหมู่บ้าน การพัฒนาและดูแลรักษาสาธารณูปโภค การประสานงานและขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการ และความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นกับราษฎรในท้องที่ปกครองของตน (ปริญญา นาฉัตรีย์, 2550, น. 15-20) ภาวะผู้นำถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเป็นการนำหรือการทำให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตามที่ประสงค์ตามเป้าหมายขององค์การ ภาวะผู้นำจึงเป็นเรื่องสำคัญมากในการบริหาร การพยายามพัฒนาผู้นำที่ดีนั้นเป็นพื้นฐานของการสร้างผลผลิตหรือบริการ องค์การจะสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำในองค์การนั้นเป็นอย่างมาก ดังนั้นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ หรือการบริหารงานภายในตำบลและหมู่บ้าน ให้เกิดความสงบเรียบร้อย กำนัน และผู้ใหญ่บ้านจึงจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมในฐานะ “ผู้นำ” เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์การ ทั้งนี้เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผน สั่งการ ดูแล และควบคุมให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้เข้าใจภาวะผู้นำ และผู้นำดีขึ้น

อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดอุดรธานี เป็นระยะทาง 70 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งสิ้น 923 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครอง ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 และ พุทธศักราช 2551 เป็น 13 ตำบล 140 หมู่บ้าน ด้วยสภาพพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล ผู้นำหมู่บ้านจึงเป็นที่พึ่งที่ดีที่สุดของชาวบ้าน กำนันและผู้ใหญ่บ้านเปรียบเสมือนพ่อบ้านประจำหมู่บ้านที่มีความสำคัญในการที่จะดูแล ช่วยเหลือ และปกป้องลูกบ้านของตนเอง เพราะปัญหาบางอย่างองค์กรต่าง ๆ ก็ไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือชาวบ้านได้ทันเมื่อเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น หากเกิดความไม่สะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านแล้วจะส่งผลให้ประชาชนในหมู่บ้านเดือดร้อน อีกทั้งเป็นเสมือนตัวแทนของนายอำเภอหรือตัวแทนส่วนราชการภายในอำเภอที่จะทำหน้าที่ช่วยเหลือและดูแลประชาชน พร้อม ประสานการทำงานระหว่างที่ทำการปกครองและส่วนราชการภายในอำเภอกับประชาชนภายในหมู่บ้านของตนเองอยู่

ตลอดเวลา การปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุงประสบปัญหาหลายอย่าง ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง นั่นก็คือ การขาดขอบข่ายอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนแน่นอน แม้ว่าจะมีกฎหมายที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน แต่เนื่องจากกฎหมายที่ให้อำนาจหรือกำหนดภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกำนันและผู้ใหญ่บ้านนั้นมีหลายฉบับทำให้บางครั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่เข้ามาใหม่ ดังนั้นความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของตนจึงมักจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการปฏิบัติงานภายใต้การชี้แนะ กำกับจากราชการฝ่ายปกครอง อย่างเช่น ปลัดอำเภอ นายอำเภอ ดังนั้นในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำในการบริหารจัดการท้องถิ่นหรือในชุมชนของตนเอง และยังเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากในชุมชนต่อการโน้มน้าวชักจูงประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมือง และยังเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการระดมชักจูงประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อสังคม และได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำของสังคม ดังนั้นการชี้แนะและการตัดสินใจของบุคคลเหล่านี้มักจะได้รับความเชื่อถือจากประชาชน โดยการชักนำประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและช่วยเหลือประชาชน สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นนโยบายของรัฐบาล แต่ใช้ว่าความเป็นผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจะได้รับการยอมรับจากชุมชนหรือตำบลนั้น ๆ เท่ากันตลอด ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการปกครองชุมชนอย่างไรให้อยู่เย็นเป็นสุข

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นปลัดอำเภอ และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จึงมีความสนใจจะทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยศึกษาภาวะความเป็นผู้นำกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุงในปัจจุบันมีสภาพเป็นอย่างไร มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและส่งผลกระทบต่อหรือไม่อย่างไร ซึ่งการศึกษากิจการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน ที่แบ่งบทบาทกำนันและผู้ใหญ่บ้านออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร ด้านการรายงานต่อทางราชการ ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร ด้านการจัดทำทะเบียน ด้านกิจการ สาธารณประโยชน์ ด้านการป้องกันโรคติดต่อ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และด้านการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา (กรมการปกครอง, 2556) ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านดุง เพื่อนำผลของการศึกษาไปเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหมู่บ้าน ตำบล ของตนเองต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

2.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

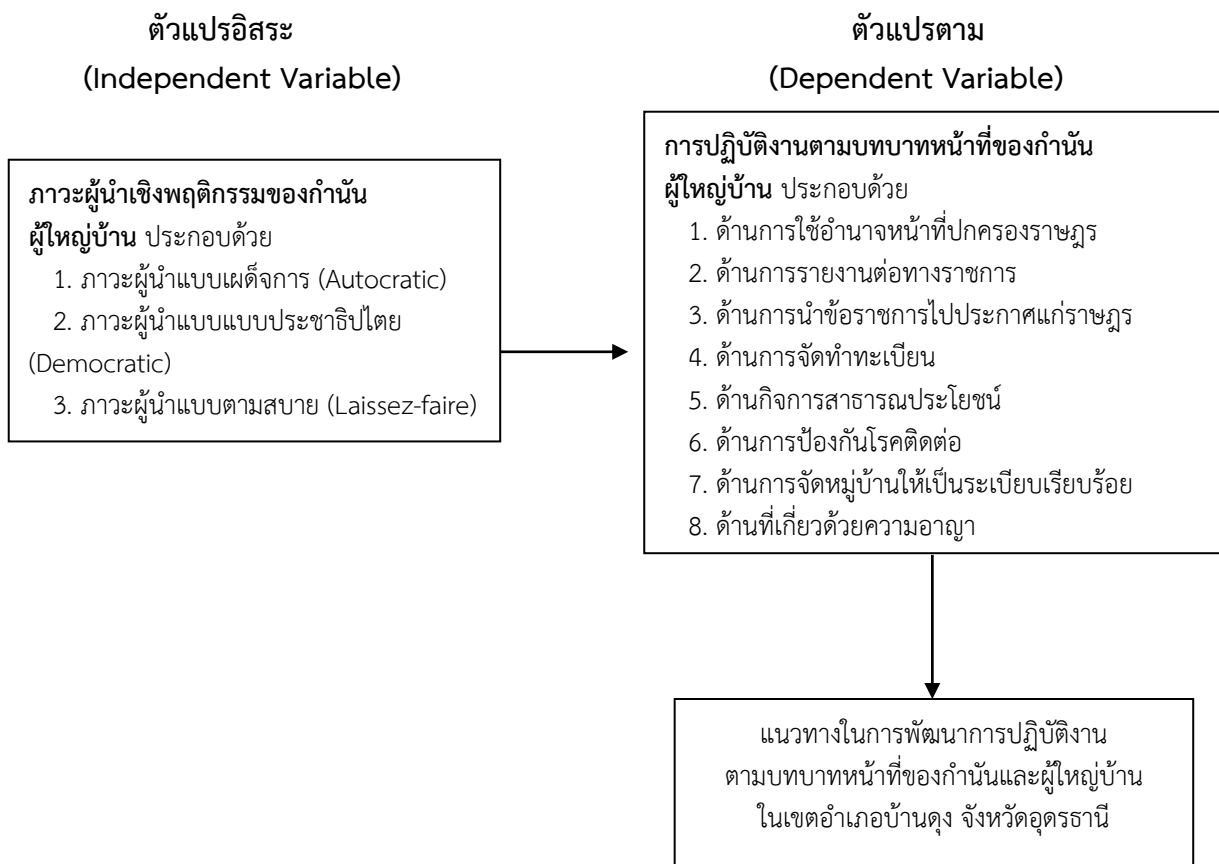
2.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

3. สมมติฐานในการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

4. กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของ Lewin, Lippitt, & White (1939, pp. 271-299) และบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน (กรมการปกครอง, 2556) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จำนวน 420 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จำนวน 202 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเทียบตารางสำเร็จรูปหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (สิน พันธุ์พิณีจ, 2554, น. 137) และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่า IOC เฉลี่ย 0.80-1.00

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) คัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.235 ขึ้นไป ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .384-.788 และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ด้วยวิธีการของ Cronbach โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ต้องมากกว่า 0.70 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ .825

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีสถิติดังนี้

4.3.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ร้อยละ (Percentage) 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) ใช้ในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) 2) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's-Coefficient)

4.3.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis) และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยจะหาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน พิจารณาสอนแนะแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขต

อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ให้ดียิ่งขึ้น แล้วผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มประเด็นนำเสนอเชิงพรรณนา เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

5. ผลการการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม	$\bar{x}$	SD	ความหมาย
1	ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic)	3.25	0.80	ปานกลาง
2	ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic)	4.01	0.62	มาก
3	ภาวะผู้นำแบบตามสบาย (Laissez-faire)	2.25	1.08	น้อย
	รวม	3.17	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.17$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ($\bar{x} = 4.01$) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ($\bar{x} = 3.25$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบตามสบาย ($\bar{x} = 2.25$)

ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ หมายถึง ผู้นำที่เน้นถึงการบังคับบัญชาและการออกคำสั่งเป็นสำคัญ ผู้นำชนิดนี้มักจะทำการตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนมาก และจะไม่ค่อยมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามากนัก

ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย หมายถึง ผู้นำแบบประชาธิปไตยจะให้ความสำคัญกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามากกว่า และจะไม่เน้นถึงการใช้อำนาจหน้าที่ หรือก่อให้เกิดความเกรงกลัวในตัวผู้บังคับบัญชา หากแต่จะเปิดโอกาสให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีโอกาสแสดงความคิดเห็นและพูดคุยด้วย ในการปฏิบัติงานบริหารของผู้นำชนิดนี้มักจะเป็นไปในทำนองที่ว่า สิ่งต่าง ๆ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคน

ภาวะผู้นำแบบตามสบาย หมายถึง เป็นผู้ที่ไม่มีความพยายาม ขาดความรับผิดชอบในงาน การตัดสินใจไม่เด็ดขาด ไม่เต็มใจที่จะเลือกยืนอยู่ฝ่ายไหน ไม่มีส่วนร่วมกับงานมากนัก เมื่อต้องการผู้นำ ผู้นำจะไม่อยู่ ไม่มีวิสัยทัศน์ในการกิจการขององค์การ และไม่มีความชัดเจนในเป้าหมาย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ด้านที่	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	$\bar{x}$	SD	ความหมาย
1	ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร	4.53	0.57	มากที่สุด
2	ด้านการรายงานต่อทางราชการ	4.44	0.58	มาก
3	ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร	4.65	0.52	มากที่สุด
4	ด้านการจัดทำทะเบียน	4.28	0.58	มาก
5	ด้านกิจการสาธารณประโยชน์	4.54	0.56	มากที่สุด
6	ด้านการป้องกันโรคติดต่อ	4.40	0.60	มาก

ด้านที่	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	$\bar{x}$	SD	ความหมาย
7	ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	4.22	0.65	มาก
8	ด้านที่เกี่ยวข้องกับความอาญา	4.34	0.63	มาก
รวม		4.41	0.47	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร ($\bar{x} = 4.65$) รองลงมา คือ ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ($\bar{x} = 4.54$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{x} = 4.22$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ของอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ตัวแปร	B	Std.error	(β)	t	P-value
(Constant)	2.897	.174		16.687	.000
ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ	-.050	.039	-.085	-1.278	.203
ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย	.487	.048	.639	10.088	.000***
ภาวะผู้นำแบบตามสบาย	-.123	.026	-.278	-4.763	.000***

$R^2 = .398, R^{2Adj} = .389, F = 43.574, Sig = .000^{**}$

จากตารางที่ 3 พบว่าภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ($\beta = .639$) และด้านภาวะผู้นำแบบตามสบาย ($\beta = -.278$) มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .398 ส่วนภาวะผู้นำแบบเผด็จการไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และภาวะผู้นำแบบตามสบาย สามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้ร้อยละ 38.90 ส่วนที่เหลือร้อยละ 61.10 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน โดยการจัดฝึกอบรม ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และควรจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านให้เพียงพอ ควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ควรพิจารณาเงินค่าตอบแทนตำแหน่งและเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับผู้ใหญ่บ้านอย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และควรจัดให้มีการฝึกอบรม

การให้ความรู้ให้คำแนะนำ เพื่อยกระดับความคิดและปรับเปลี่ยนทัศนคติแก่ประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน

6. สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และด้านภาวะผู้นำแบบตามสบาย (ค่าเบต้า=-.278) มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 โดยภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย มีอิทธิพลทางบวก (ค่าเบต้า=.639) และภาวะผู้นำแบบตามสบายมีอิทธิพลทางลบ (ค่าเบต้า=-.278) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ = .398 ส่วนภาวะผู้นำแบบเผด็จการไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และภาวะผู้นำแบบตามสบาย สามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้ร้อยละ 38.90 ส่วนที่เหลือร้อยละ 61.10 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเมื่อกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีภาวะผู้นำในระดับที่ดี ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เช่นกัน ทั้งนี้กำนันและผู้ใหญ่บ้านจะต้องมีพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองอยู่เสมอ ต้องมีการปรับเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการทำงานแบบใหม่ ๆ ต้องแสดงความสามารถ “รับผิดชอบและรับชอบ” ภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ ต้องกล้าแสดงความสามารถ รับผิดชอบต่อภาระของคนที่ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้านชุมชน โดยไม่ผลักภาระให้ผู้อื่นเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งต้องกระทำตนเป็นที่ปรึกษา ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนตลอดเวลา

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพงษ์ รุ่งวารินทร์ (2555) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกชมาศ เอกเอี่ยม (2557) ได้ทำการศึกษากำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าทั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านต่างเห็นว่าภาวะความเป็นผู้นำและคุณสมบัติของผู้นำเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดสำหรับการเป็นผู้นำชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาดิชัย อุดมกิจมงคล (2558) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงาน ของผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร ซึ่งผู้บริหารเทศบาลตำบล ก็เป็นผู้นำชุมชนในระดับที่ใกล้เคียงกับกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานโดยภาพรวมของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.737$)

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรเสริมสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยการจัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ และพัฒนาภาวะผู้นำให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีวิสัยทัศน์ มีความชัดเจนในเป้าหมาย ไม่เน้นการใช้อำนาจการบังคับบัญชาและการออกคำสั่งที่จะก่อให้เกิดความหวาดกลัว

7.1.2 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรเสริมสร้างและ พัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้าน การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยการจัดฝึกอบรมและให้ความรู้แก่กำนันและผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับ การจัดคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำในหมู่บ้าน/ตำบล ให้ร่วมกันจัดระเบียบหมู่บ้าน/ตำบลให้มีความเรียบร้อย

7.1.3 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรส่งเสริมและอ้าง รักษาภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยให้สูงขึ้น ดำรงอยู่ตลอดไป เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า มีอิทธิพลต่อ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

7.1.4 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะอบรมและให้ ความรู้แก่กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และควรจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ กำนันและผู้ใหญ่บ้านให้เพียงพอ ควรพิจารณาเงินค่าตอบแทนตำแหน่งและเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับ ผู้ใหญ่บ้านอย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และควรจัดให้มีการฝึกอบรมการให้ความรู้ ให้คำแนะนำเพื่อยกระดับความคิดและปรับเปลี่ยนทัศนคติแก่ประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรทำการศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านทุกอำเภอ ในเขตจังหวัดอุดรธานี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิผล การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอบ้านดุง ให้สูงยิ่งขึ้น

7.2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอบ้านดุง เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

7.2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น การสร้างทีมงานของนายอำเภอ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เขต อำเภอบ้านดุง

8. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการสอบป้องกันทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม ขอขอบพระคุณ นายอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนกำนันและผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานีทุกท่าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี คุณค่า ทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิต์ แต่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่เคย อบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2556). *คู่มือการฝึกอบรม กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับเลือกใหม่ ประจำปี 2556*. กรุงเทพฯ: ส่วนบริหารงานกำนันและผู้ใหญ่บ้าน สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- กรมการปกครอง. (2556). *คู่มือการปฏิบัติงานกำนันและผู้ใหญ่บ้าน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ชาติชัย อุดมกิจมงคล. (2558). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงาน ของผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร*. รายงานการวิจัย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บงกชมาศ เอกเอี่ยม. (2557). *กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการวิจัย วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ปริญญา นาคฉัตรีย์. (2550). *สารอธิบดีกรมการปกครองเนื่องในวันกำนันและผู้ใหญ่บ้านประจำปี 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ภิญโญ นาสิงห์พันธ์. (2550). *ความคิดเห็นของบทบาทกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่ควรจะเป็นกรณีศึกษาในเขตพื้นที่ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- สุรพงษ์ รุ่งวารินทร์. (2555). *การพัฒนาภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- Lewin, K., Lippit, R., & White, R.K. (May 1939). *Patterns of Aggressive Behavior in Experimentally Created Social Climate*. *Journal of Social Psychology*, 10(5), 271-299.